

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ul. Chełmińska 7B, 86-253 Kijewo Królewskie
(zwanym dalej GOPS)**

*sporządzona w oparciu o art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a ustawy z dnia 6.09.2001 r.
o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1764)*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 13, 15, 21 lutego 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS i asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 585 z późn.zm.), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 28 czerwca 2011 r., przyjętego Uchwałą Nr VII/46/2011 Rady Gminy Kijewo Królewskie, zmienionego kolejno Uchwałą Nr XXIII/146/2013, w której wskazano Ośrodek do realizacji zadań z ustawy o wspieraniu rodziny.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 1 grudnia 2010 r. Powyższy dokument od dnia wprowadzenia nie był aktualizowany. W związku z tym, nie uwzględniono w Regulaminie stanowiska asystenta rodziny, a także nie wymieniono zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Ponadto w podstawie prawnej działania GOPS nie wyszczególniono ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownik GOPS zobowiązał się do uzupełnienia treści Regulaminu o zadania z zakresu wspierania rodziny, składając oświadczenie.

Wójt Gminy Kijewo Królewskie Zarządzeniem nr 55/2012, z dnia 7 sierpnia 2012 r., upoważnił p. ██████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014– 2016 przyjęty został Uchwałą Nr XXXIII/219/2014 z dnia 29 września 2014 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący stworzenia optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Kijewo Królewskie. Program zawiera diagnozę środowiska lokalnego, co stanowiło punkt wyjścia w określeniu celów szczegółowych dokumentu.

Kolejny program na lata 2017-2019, jest w trakcie opracowania. Przygotowany projekt programu, będzie przedstawiony na najbliższej Sesji Rady Gminy.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sprawozdanie zostało przedstawione na posiedzeniu Rady Gminy w dniu 22 marca 2016 r. Dokument odnosi się bezpośrednio do zadań własnych gminy określonych w ustawie o wspieraniu rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*

- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina zatrudnia 1 asystenta – p. ██████████ na umowę o pracę od dnia 01.01.2016 r. do chwili obecnej. W 2015 r. obecny asystent zatrudniony był na umowę zlecenie. W tym samym okresie zatrudniano kolejnego asystenta na podobnych warunkach – p. ██████████. Asystenci mieli możliwość podnoszenia kwalifikacji, uczestnicząc w szkoleniach.

W budżecie Ośrodka zostały zagwarantowane środki finansowe na szkolenia w celu umożliwienia pracownikom, w tym asystentowi rodziny podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Dotychczasowe uczestnictwo asystenta w szkoleniach finansowane było ze środków własnych gminy lub zewnętrznych.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych* przez:

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej, z uwagi na brak potrzeb.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych* przez:

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Dzieci i młodzież będą miały możliwość korzystania z oferty Gminnego Ośrodka Kultury, który swą działalność rozpocznie w pierwszej połowie bieżącego roku. Ponadto przy każdej szkole funkcjonują świetlice szkolne, gdzie uczniowie spędzają swój czas w ramach zajęć pozalekcyjnych.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych* przez:

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego; terapii i mediacji; usług dla rodzin z dziećmi; pomocy prawnej; organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (prawnego, socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego). Na terenie gminy dostępny jest punkt porad prawnych kierowany do mieszkańców, czynny w każdy czwartek miesiąca w godzinach 8.30-12.00. Ponadto przy Urzędzie Gminy funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy której zatrudnieni są specjaliści: terapeuta uzależnień i psycholog. W GOPS działa również Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który spotyka się nie rzadziej niż co trzy miesiące. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały przez Kierownika GOPS.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej. Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Asystent obejmował pomocą :

- w 2015 r. 13 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 8 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 12 lutego) 8 rodzin, w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd,

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Dokumentacja kadrowa asystenta zawiera *zakres czynności*, tylko w przypadku zatrudnienia [REDAKTOWANE], od czasu zatrudnienia na umowę o pracę, tj. od stycznia 2016 r. We wskazanym dokumencie wyszczególniono wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystenci zatrudnieni w 2015 r. na umowę zlecenie nie posiadali w aktach osobowych zakresu czynności.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Natomiast w aktach osobowych nie znajdują się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy – w przypadku p. [REDAKTOWANE]; z kolei w przypadku p. [REDAKTOWANE] brak oświadczeń wynikających z art. 12 pkt 2, 3. W trakcie trwania kontroli uzupełniono powyższe braki.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Na podstawie rozmowy z asystentem stwierdzono dobrą znajomość środowisk objętych asystenturą. Asystent dokumentuje swoją pracę poprzez: karty pracy, plan pracy, notatki służbowe, oceny okresowe sytuacji rodziny, comiesięczne sprawozdania z pracy z rodziną.

Zbadano dokumentację 13 rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Na podstawie powyższej analizy dokumentów, wskazane jest kontynuowanie prowadzonej dokumentacji rodziny, w przypadku, gdy asystent współpracuje z rodziną w kolejnym roku kalendarzowym. W związku z tym nie jest konieczne ponowne prowadzenie procedury obejmującej rodzinę wsparciem asystenta (wniosek pracownika socjalnego, zgoda na kontynuowanie współpracy). Nie jest konieczne również ponowne podpisywanie przez rodzinę zgody na współpracę z asystentem. W badanych aktach stwierdzono brak prowadzenia monitoringu z rodziną, po zakończeniu współpracy. Ponadto w planie pracy z rodziną nie uwzględniono terminów realizacji działań oraz przewidywanych ich efektów. Druk zgody na współpracę nie posiadał również daty podpisania deklaracji z rodziną. Okresowe oceny sytuacji rodziny nie zawsze były sporządzane w ustawowo wymaganym terminie zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy.

W związku z powyższym zespół kontrolujący wskazał konieczność uzupełnienia dokumentacji o następujące ustalenia (zgodnie z zapisem wyżej cyt. ustawy): wskazywanie w planie pracy terminów realizacji działań oraz przewidywanych efektów, prowadzenia i dokumentowania monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, terminowego sporządzania okresowych ocen sytuacji rodziny.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z członkami rodziny, pracownikiem socjalnym i Kierownikiem GOPS na podstawie okresowej oceny sytuacji rodziny. W przypadku rezygnacji lub zmiany miejsca zamieszkania, rodzina składa stosowne oświadczenie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 4 : *prowadzenie pracy z rodziną także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.*

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, rodzina mogłaby liczyć na wsparcie ośrodka – poradnictwo, informowanie, pomoc w uzyskaniu specjalistycznego wsparcia i poprawieniu swojej sytuacji życiowej, umożliwiającej powrót dziecka do domu rodzinnego. Na chwilę obecną asystent nie współpracuje z rodziną, której dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej. Na terenie gminy nie ma dzieci umieszczonych w pieczy. W związku z powyższym przyjęto wyjaśnienie Kierownika GOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. wydatkowano kwotę: 2 757,18 zł,

- w 2016 r. - nie ponoszono kosztów,

- w 2017 r. (do dnia kontroli) nie ponoszono kosztów.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

a) za I półrocze 2015 r. w dniu 31 lipca 2015 r.,

b) za II półrocze 2015 r. w dniu 29 stycznia 2016 r.,

c) za I półrocze 2016 r. w dniu 29 lipca 2016 r.

d) za II półrocze 2016 r. w dniu 25 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213).

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez szkołę, policję, przedstawicieli służby zdrowia.

Informacje dotyczące trudnej sytuacji rodzinnej pozyskiwane są także ze środowiska lokalnego, najbliższego sąsiedztwa bądź rodziny.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej